

Het testament van Mr. Dirck Folpertsz. pastoor te Acquoy 1521

Op 17 April 1521 maakte Mr. Dirck Flopertsz (Folpert zoon) pastoor te Acquoy voor de schepenen van Acquoy zijn testament. De aanhef luidt: In de naam ons Heeren, Amen. Tot lof ende eerwaardigheid van God almaghtigh en Maria sijnne ghebenedijde Moeder etc. Het testament werd in het Latijn geschreven. Folpertsz gaf vervolgens aan dat na zijn overlijden zijn lichaam in de gewijde aarde van de Asperense parochiekerk bij zijn broeder zaliger gedachten begraven moest worden. In dezelfde kerk moest ter ere van God en Folpertsz ziel twee altaren worden gesticht en waarvoor zestien morgen land gelegen onder Acquoy voor de benodigde inkomsten moesten zorgen. Deze gronden werden aangeduid als Vicary Van Acquoy. Deze landerijen zijn na de ruilverkaveling in twee blokken verdeeld. Het ene blok van 1 Ha. pacht de heer P. Bullee en het andere blok 9 Ha. pacht F. M. Verstegen. Voor de reformatie waren er ca. 300 vicaryen in Nederland. Tevens stelde hij zijn zuster aan als testamentair executeur. Zij moest een bloedverwant in rechte lijn, benoemen tot patroon collator van de Vicarie Van Acquoy waarbij de mannen voorrang hadden boven de vrouwen. En deze patroon collator moest een vicaris benoemen. Aan de Acquoyse kerk werden vijftien Rijnse guldens toebedeeld voor een eeuwige memorie op de eerste zondag in mei. Tevens moest de vicaris, die de pacht inkomsten inde, ervoor zorgen dat er regelmatig voor Dirck Folpertsz gebeden werd. In die tijd dacht men dat na je dood je ziel in een vagevuur terecht kwam. Hoe meer er gebeden werd hoe eerder je het vagevuur verlaten kon. Dat bidden door de Pastoor koste natuurlijk extra geld. Verder staat het testament nog vol met allerlei wensen die uitgevoerd moesten worden. Na de reformatie (beeldenstorm 1566 en de 80-jarige oorlog) werden deze gebruiken verboden. De inkomsten van de vicary goederen werden anders besteed. Het hof van het Furstendom Gelre en Graafschap Zutphen wat in Arnhem zetelde, stelde nieuwe regels op. Deze golden niet voor Acquoy, omdat Acquoy een eigen bestuur had en soeverein was. Vreemd is dat de stadhouders van het F. G. & G. Z. tevens baron waren van Acquoy. Ook werden de regels in het verleden niet nauwgezet opgevolgd. Ook de baronnen van Acquoy waar enkele collators in dienst geweest zijn hanteerden hun eigen regels. Napoleon heeft nog enkele wetten uitgevaardigd, waarbij de staat de landerijen in bezit kreeg als er geen patroon collator was benoemd. Daarom werd er door de minister van binnenlandse zaken een register bijgehouden waarin de benoeming van de collator en vicaris werd genoteerd. Rond de jaren 70 van de vorige eeuw heeft de regering Den Uijl weer de regels aangepast. De Nederlandse staat wilde geen bemoeienis meer over de Vicaryen. De toen nog bestaande vicaryen hebben nieuwe stichtingen in het leven geroepen met nieuwe statuten. De pachtopbrengsten werden anders besteed. Merkwaardig is dat de Vicary Van Acquoy nog steeds een patroon collator (de kerkenraad van de NH-kerk van Acquoy sinds 1918) en een vicaris heeft.

